

Morsmelk som øyedråper

Tradisjonelt har morsmelk vært brukt lokalt i øynene til små barn ved tette tårekanaler og betennelse. Morsmelkdråper i øynene brukes som behandling i store deler av verden. Nasjonal kompetansetjeneste for amming får jevnlig spørsmål om morsmelk kan dryppes i øynene. Det stilles spørsmål om forsvarlighet og effekt. Både mødre og helsepersonell forteller om positive erfaringer og flere vitenskapelige undersøkelser bekrefter at morsmelk er god medisin også for øyne. Årsaken kan være at morsmelk bla inneholder antistoffet sIg A, som spesielt beskytter slimhinner som for eksempel øyets bindehinne. I tillegg virker morsmelk generelt antibakterielt og betennelsesdempende.

Forebyggende og helbredende effekt

Øyeinfeksjon med konjunktivitt (rødt, irritert øye med puss) er vanlig hos spedbarn. En studie der spedbarn ble trukket ut til enten å bli dryppet med morsmelk i øynene eller ingen drypping viste at morsmelkdråper dryppet i øynene til nyfødte barn effektivt forebygget øyekatarr (konjunktivitt) (1). I tillegg til å brukes forebyggende mot konjunktivitt kan morsmelk også brukes som behandling av lettere grader av konjunktivitt. Morsmelk dryppet i øynene som behandling av konjunktivitt anbefales ved øyeavdelingen, Oslo Universitets Sykehus (2). Ved manglende bedring eller mer alvorlig konjunktivitt med tydelig rødt øye og mye gulgrønt puss anbefales antibiotikaøyedråper.

Medfødt tette tårekanaler

Noen babyer er født med tette eller trange tårekanaler. Det blir vanligvis bra av seg selv i løpet av første leveår(3). Symptomer på kongenitalt (medfødt) tette tårekanaler er små mengder av puss i øyet uten at øyet er rødt og at puss jevnlig må vaskes bort. En studie som sammenlignet morsmelkdråper med antibiotikaøyedråper som behandling av barn med tette tårekanaler, viste at barn som ble dryppet med morsmelk i øynene ble fortere bra enn barn som fikk antibiotika øyedråper (4). Øyeleger i Norge anbefaler øyevask med morsmelk hos disse barna (2).

Morsmelk kan brukes til øyevask hos alle spedbarn. Dråpene dryppes i barnets øyne når det ligger. Når barnet blunker vil øyet bades i morsmelk, som ikke er vevsirriterende. Øyet blir skylt samtidig som morsmelken virker antibakterielt og antiinflammatorisk. Morsmelk dryppes i øynene ved hver amming eller enda oftere. Man kan også sprute litt morsmelk på en ren kompress og tørke bort puss med denne. Ved påvist infeksjon (bakteriell, virus, sopp) hos mor eller ved påvist oppvekst av sykdomsfremkallende bakterier i morsmelken skal man ikke dryppe morsmelken i barnets øyne før infeksjonen er behandlet.

Solveig Thorp Holmsen, lege, MPH.
Gro Nylander, Dr.Med.

Nasjonal kompetansetjeneste for amming

Referanser

1. Pishva N, Mehryar M, Mahmoudi H, Farzan R. Application of topical breast milk for prevention of neonatal conjunctivitis. *Irn J Med Sci* 1998;23:55.
2. Personlig meddelelse overlege Mir, Øyeavdelingen OUS. 2012.
3. MacEwen CJ, Young JD. Epiphora during the first year of life. *Eye* 1991;5:596-600. 4.
4. Verd S. Switch from antibiotic eye drops to installation of mothers milk drops as a treatment of infant epiphora. *J Trop Pediatr.* 2007 Feb;53(1):68-9.

Kan kopieres fritt når kilde oppgis. Juni 2019.

